

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. G. Manoli)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. G. Dașchevici, A. Danilov, A. Panov)

DECIZIE

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Victor Burduh
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Voinovan Nicolae reprezentat de avocatul Marin Afanas,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Voinovan Nicolae împotriva Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Justiției, intervenienților accesorii Pleșca Corneliu, Scurtu Nicolae și Jardan Ion cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Voinovan Nicolae și menținută hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 22 decembrie 2014, Voinovan Nicolae a depus o cererea de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției și Ministerul Afacerilor Interne, intervenient accesoriu Pleșca Corneliu, Scurtu Nicolae și Jardan Ion, prin care a solicitat de a încasa de la Inspectoratul General al Poliției al MAI, din contul bugetului de stat, în beneficiul său suma de 33 200 lei, cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 200 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

La 04 octombrie 2018, reclamantul a înaintat o cerere privind concretizarea acțiunii, în care a indicat în calitate de copârât Ministerul Justiției, solicitând încasarea de la Inspectoratul General al Poliției al MAI, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, din contul bugetului de stat, în beneficiul său suma de 33 200 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 200

000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea pretențiilor sale a indicat că, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 01889652 din 12 noiembrie 2012, întocmit de către agentul constatator Scurtu Nicolae, a fost recunoscut, în mod ilegal, vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.242 alin.(2) din Codul contravențional, cu aplicarea amenzii în mărime de 50 u.c. și 6 puncte de penalizare, care a fost anulat prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013 și încetat procesul contravențional din motivul lipsei faptei contravenției.

Ulterior, ofițerul de urmărire penală al DP mun. Chișinău, Jardan Ion, în viziunea reclamantului în mod ilegal, deși a cunoscut despre existența procesului-verbal cu privire la contravenție din 12 noiembrie 2012, a înregistrat materialele în REI-1, pentru a verifica cazul încă o dată, prin prisma art. 274 din Codul de procedură penală.

A evidențiat că, procurorii au examinat superficial plângerile sale cu privire la acțiunile ofițerului de urmărire penală și a procurorilor, indicând în cerere argumentele de fapt și de drept în susținerea poziției sale.

Deși, în baza raportului ofițerului de urmărire penală al DP mun. Chișinău, Jardan Ion, la 10 decembrie 2012, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi prin ordonanță a dispus neînceperea urmăririi penale în privința lui Voinovan Nicolae din motivul că în acțiunile ultimului lipsesc elementele infracțiunii, în textul ordonanței tranșant a fost constatată vinovăția reclamantului în comiterea accidentului rutier.

Ca urmare a contestațiilor depuse de Voinovan Nicolae, prin încheierea irevocabilă a judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost declarată nulă ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi din 10 decembrie 2012, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale în privința lui Voinovan Nicolae și ordonanța procurorului, adjunct al procurorului mun. Chișinău, Vladimir Lupu din 13 februarie 2013, prin care a fost respinsă plângerea lui Voinovan Nicolae, fiind obligat procurorul să lichideze încălcările depistate.

În fine, prin ordonanța Procurorului în Secția exercitare și conducere a urmăririi penale a procuraturii mun. Chișinău, Corneliu Pleșca din 21 octombrie 2013, a fost dispus de a nu porni urmărirea penală în privința celui de-al doilea conducător auto implicat în accident din motivul lipsei în acțiunile acestuia elementelor infracțiunii. Totuși, fiind constatată vinovăția celui de-al doilea conducător autor implicat în accident, la fel, a fost dispus de a nu porni procesul contravențional în privința lui din motivul expirării termenului legal de prescripție al răspunderii contravenționale, procesul fiind clasat.

În urma acțiunilor din partea exponentilor Statului, pretinse de reclamant a fi ilegale, dânsul a suportat prejudiciu material și moral, fiind nevoit să se adreseze cu prezenta acțiune, solicitând încasarea acestui prejudiciu.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru), a fost respinsă, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Voinovan Nicolae împotriva Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Justiției, intervenienților accesorii Pleșca Corneliu, Scurtu Nicolae și Jardan Ion cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Prin decizia din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Voinovan Nicolae și menținută hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru).

Pentru a respinge acțiunea lui Voinovan Nicolae, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, în coroborare cu art.13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013 prin care a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție a lui Voinovan Nicolae și încetat procesul contravențional din lipsa faptei, în baza art. 242 alin.(2) din Codul contravențional, reprezintă acele premise factice și legale în temeiul cărora reclamantul este îndreptățit să solicite repararea prejudiciilor materiale și morale cauzate de agentul constatat din cadrul SPR a CGP mun. Chișinău (actualmente Inspectoratul General al Poliției), prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională, însă din contul bugetului instituției date, finanțate din bugetul local și de stat în condițiile enunțate la art. 7 și art. 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În continuare, instanțele reiterând prevederile legale au concluzionat că, Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției reprezintă două persoane juridice distincte, care dispun de autonomie financiară și managerială pentru care Legea delimitează strict care sunt subdiviziunile și competențele și sursele de finanțare a Ministerului Afacerilor Interne și a Inspectoratului General al Poliției. De fapt, în speță n-au fost atrase în calitate de pârâți organele administrației publice locale și republicane, din care se finanțează activitatea Inspectoratul General al Poliției și separat Ministerul Afacerilor Interne.

La 11 iulie 2019, Voinovan Nicolae reprezentat de avocatul Marin Afanas a declarat recurs împotriva deciziei din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat eronat legea precum și a săvârșit alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

La 20 august 2019, Ministerul Afacerilor Interne a depus o referință la recursul declarat de către Voinovan Nicolae reprezentat de avocatul Marin Afanas, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

La 04 septembrie 2019, Inspectoratul General al Poliției a depus o referință la recursul declarat de către Voinovan Nicolae reprezentat de avocatul Marin Afanas,

solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Voinovan Nicolae reprezentat de avocatul Marin Afanas a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 06 iunie 2019, expediată părților la 24 iunie 2019, astfel recursul declarat la 11 iulie 2019 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Voinovan Nicolae reprezentat de avocatul Marin Afanas întemeiat și care urmează a fi admis, casată decizia recurată cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel .

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, în privința reclamantului a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) al

Codului contravențional, fiind sancționat cu amendă în mărime de 50 unități convenționale și 6 puncte de penalizare care ulterior prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013, a fost anulat din motivul lipsei faptei contravenționale, iar procesul contravențional a fost încetat.

În pofida acestui fapt, ofițerul de urmărire penală al DP mun. Chișinău, Jordan Ion, deși a cunoscut despre existența procesului contravențional pornit, a înregistrat materialele în REI-1, pentru a verifica cazul încă o dată sub aspectul laturii penale. În cursul acestei verificări de către organul de urmărire penală, reclamantului i-au fost încălcate drepturile la un proces echitabil, la garanțiile procedurale și echitatea procedurii și de a dispune de timpul și facilitățile necesare pregătirii apărării sale.

Totuși, fiind dispusă neînceperea urmăririi penale în privința lui Voinovan Nicolae, în ordonanța din 10 decembrie 2012, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi a constatat vinovăția reclamantului în producerea accidentului rutier. Ulterior mai multe plângeri depuse de reclamant în privința acțiunilor organelor de urmărire penală au fost respinse de către organul ierarhic superior.

Ca urmare a verificării prin prisma prevederilor art. 300, 313 ale Codului de procedură penală, judecătorul de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a depistat mai multe încălcări în cadrul verificării sub aspectul penal al faptelor expuse și a declarat nulă ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi din 10 decembrie 2012, și ordonanța procurorului, adjunct al procurorului mun. Chișinău, Vladimir Lupu din 13 februarie 2013, prin care a fost respinsă plângerea lui Voinovan Nicolae, fiind obligat procurorul să lichideze încălcările depistate.

După cum a fost menționat supra, reexaminând aspectele indicate de către judecătorul de instrucție, Procurorul în Secția exercitare și conducere a urmăririi penale a procuraturii mun. Chișinău, Corneliu Pleșca, prin ordonanța din 21 octombrie 2013, a constatat vinovăția celui de-al doilea conducător autor implicat în accident, însă a dispus de a nu porni urmărirea penală în privința lui din motivul lipsei în acțiunile acestuia elementelor infracțiunii și de a nu porni procesul contravențional în privința lui din motivul expirării termenului legal de prescripție al răspunderii contravenționale, procesul fiind clasat.

Aceste circumstanțe au servit temei de adresa în instanța de judecată cu solicitarea de încasare a prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul atragerii ilegale la răspundere contravențională, încălcării dreptului la un proces echitabil, încălcării dreptului la apărare precum și a principiilor CEDO.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) menținută prin decizia din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea reclamantului a fost respinsă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, deși la examinarea cauzei au fost stabilite

majoritatea circumstanțelor care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, soluția instanței de apel în sensul adoptat nu poate fi menținută, fiind rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

În corespundere cu art. 10 alin. (1) al Codului civil (în redacția în vigoare la momentul examinării cauzei), apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară, iar conform art. 53 alin. (2) din Constituție, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Totodată, prevederile art. 1405 alin. (1) ale Codului civil (în redacția în vigoare la momentul examinării cauzei), statuează că prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului sau a muncii corecționale se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Așadar, în scopul protejării justițiabilului față de asemenea situații inechitabile, există mai multe garanții legale, iar cele mai relevante acte normative care conțin aceste garanții sunt Codul civil și Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reitera prevederile art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care statuează expres că în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală.

Conform art. 6 lit. b) din legea citată, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Coroborând articolul 3 alin. (1) lit. a) cu art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanța de recurs menționează că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Öztürk vs. Germania (hotărârea din 21 februarie 1984), a analizat caracterul „penal” al contravenției și a statuat că o eventuală distincție între contravenții și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare ale Convenției, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art. 6

din CEDO care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil.

Din materialele cauzei reiese cu certitudine că, Voinovan Nicolae este în drept de a pretinde la repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești. În speță de fapt nu s-a constatat dubii în această privință, or instanțele ierarhic inferioare în textul hotărârilor sale au indicat expres acest fapt, principala întrebare supusă controlului judiciar fiind statutul organului răspunzător pentru repararea prejudiciului.

Or, instanța de apel în decizia sa de menținere a soluției de respingere a acțiunii în special a menționat că, în speță n-au fost atrase în calitate de pârâți organele administrației publice locale și republicane, din care se finanțează activitatea Inspectoratul General al Poliției și separat Ministerul Afacerilor Interne.

Astfel, pentru a oferi răspuns la acest mijloc hotărâtor în prezenta speță, Colegiul lărgit consideră necesar de a face o diferență între cazurile de răspundere patrimonială a statului.

În primul rând, sub imperiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Statul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de către autoritățile-exponente ale Statului.

Așadar, art. 3 al Legii menționate enumeră cazurile în care Statul repară prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, acțiunile enumerate în această normă pot fi comise doar de către organele menționate supra.

Spre deosebire de cazurile prevăzute de art. 3 al Legii menționate, în procesele contravenționale, sancțiunile, în special amenda, pot fi aplicate de alte organe decât instanța de judecată, la caz de agentul constator – Inspectoratul Național de Patrulare (după reformarea structurii Inspectoratului General al Poliției). Or, art. 3 alin. (1) lit. d) al Legii prevede sintagma ”aplicarea ilegală a amenzii contravenționale de către instanța de judecată” și respectiv se referă la acțiunile ilicite comise în cadrul proceselor contravenționale soluționate în fond de către instanțele de judecată.

În speța dedusă justiției, însă, actul de învinuire și decizia de sancționare au fost emise de către agentul constator, instanțelor revenind doar rolul de soluționare a contestației și de verificare a legalității deciziei agentului constator fără ca să aplice sancțiuni contravenționale recurente.

Legea cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în art. 13, prevede expres că prejudiciul material și moral cauzat prin

aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată urmând a fi reparat de către aceste organe.

Prevederi similare se conțin și în art. art. 384 alin.(2) lit. u) al Codului contravențional, potrivit căruia, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În acest sens, Colegiul lărgit consideră principial să aprecieze ca fiind pertinente și prevederile art. 5 alin. (1), (2) al Codului de procedură civilă, conform cărora orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

În consecință, Colegiul relevă că intentarea procesului contravențional în privința lui Voinovan Nicolae și sancționarea acestuia de către agentul constator din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției, sunt acțiuni care în interpretarea CtEDO în materie penală, îi oferă reclamantului dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestora.

Pentru angajarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat prin erori ale organului responsabil cu examinarea cauzelor de contravenții, una din condiții este actul de reabilitare care și atestă admiterea erorii și în consecință prejudicierea neîntemeiată a persoanei, or, în speță, actele întocmite în privința reclamantului au fost anulate prin hotărâre judecătorească. La caz există aceleași premise pentru răspunderea statului și pentru acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, în calitate de pârâți fiind indicați Ministerul Afacerilor interne și Ministerul Justiției distinct de Inspectoratul General al Poliției.

Colegiul lărgit apreciază ca fiind eronate raționamentele instanței de apel referitoare la organul răspunzător pentru repararea prejudiciului, or în aceste cazuri nu sunt întrunite condițiile de coparticipare obligatorie/facultativă sau în calitate de intervenient accesoriu, prevăzute de art. 62, 63, 67 ale Codului de procedură civilă, dispozițiile legii cu privire la finanțarea Inspectoratului General al Poliției și a Ministerului Afacerilor Interne din bugetul Statului nu au tangență cu examinarea fondului pretențiilor și se referă la eventuala executare a unui act judecătoresc.

Astfel, organele administrației publice locale și republicane menționate de către instanța de apel, nu au drepturi și obligații comune cu organul răspunzător pentru repararea prejudiciului, în speță Inspectoratul General al Poliției și distinct Ministerul Afacerilor Interne, pentru a apăra în fața justiției în calitate de participanți la proces.

Deși, Colegiul lărgit apreciază ca fiind corecte constatările instanțelor ierarhic inferioare referitoare la prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului

cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, referitoare la existența ”actului de reabilitare” în sensul acestei legi, totuși concluzia în privința organului răspunzător pentru repararea prejudiciului cauzat, atestă că întinderea acestui prejudiciu în fiecare episod concret invocat de Voinovan Nicolae, de fapt, nu a fost examinată.

În coerența celor expuse, reclamantul Voinovan Nicolae în susținerea pretențiilor sale a prezentat probe pertinente în opinia lui, instanța de apel ținând cont de constatările enunțate supra, urmând a se expune în privința faptului cine și în ce măsură se face responsabil pentru prejudiciul material și moral cauzat, în fiecare episod în parte, atât de Inspectoratul General al Poliției în privința faptei contravenționale, cât și distinct de Ministerul Afacerilor Interne/Ministerul Justiției în privința verificărilor acestor fapte prin prisma legislației procesuale penale.

Instanța de recurs, în această privință ține să menționeze că, potrivit art. 12 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova este Inspectoratul General al Poliției.

În conformitate cu art. 14 al Legii 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Astfel, în subordinea IGP sunt: Inspectoratul Național de Investigații, Inspectoratul Național de Patrulare, Direcția de Poliție a Municipiului Chișinău, Direcția Generală Urmărire Penală, Brigada cu Destinație Specială „Fulger”, Centrul Chinologic, Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare, Centrul pentru cooperarea polițienească internațională (Interpol) și 42 de inspectorate ale poliției la nivel raional.

Potrivit art. 373 alin. (5) al Codului de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar conform prevederilor art. 390 alin. (1) lit. e), f) al aceleiași legi, decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv. Cu privire la aceste aspecte, obligația instanței de motivare a deciziilor sale este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea lor.

Conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și

simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza Helle vs Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (cauza Taxquet vs. Belgia [MC], nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

Așadar, prin lipsa examinării temeiniciei argumentelor invocate mai sus, se constată că instanța de apel a dat dovadă de un formalism excesiv în această parte. Or, prin prisma principiului contradictorialității și egalității în arme, instanța de apel era obligată să asigure un echilibru just a intereselor ambelor părți implicate în proces. În esență, motivarea Curții de Apel Chișinău l-a pus într-o situație de dezavantaj Voinovan Nicole față de adversarul său (a se vedea cauza Donadze vs. Georgia, hotărârea din 7 martie 2006, § 35 – 36).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a stabili că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază. Or judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural.

Prin urmare, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat.

Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz și relevanța lor va putea fi supusă unei aprecieri juridice la o nouă rejudecare a cauzei (a se vedea, *printre alte autorități*, cauzele Kamil Uzun vs. Turcia, hotărâre din 10 mai 2007, § 64; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs. România (Marea Cameră), hotărârea din 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa decizia din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, iar reținând că erorile procedurale admise nu pot fi corectate de instanța de recurs, cauza urmează a fi remisă la rejudecare, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța urmează să examineze speța în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea aprecierii juridice a observațiilor lăsate fără răspuns (a se vedea, *spre exemplu* impactul considerentelor instanței de recurs la o nouă reexaminare, cauzele Victor Harovschi vs. Moldova, hotărâre din 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs. Bulgaria, hotărâre din 6 septembrie 2018, § 52 - 53).

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Voinovan Nicolae reprezentat de avocatul Marin Afanas.

Se casează decizia din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Voinovan Nicolae împotriva Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Justiției, intervenienților accesorii Pleșca Corneliu, Scurtu Nicolae și Jardan Ion cu privire la repararea prejudiciului material și moral și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Victor Burduh

Svetlana Filincova

Copia corespunde originalului
Judecător

Svetlana Filincova